

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 510/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Ladislava Orosza a Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného SVITOK a spol., s. r. o., Tomášikova 23/C, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Peter Svitok, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Nto 3/2018 zo 17. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júla 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Nto 3/2018 zo 17. apríla 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je obžalovaný v trestnej veci vedenej Okresným súdom Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2 T 98/2015 pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, v ktorej rozhoduje sudkyňa [REDACTED].

Sťažovateľ doručil okresnému súdu a zákonnej sudkyňi podanie zo 7. marca 2018 označené ako „*Upovedomenie o podaní trestného oznámenia*“, v ktorom uviedol, že 5. marca 2018 doručil Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky trestné oznámenie proti zákonnej sudkyňi „*pre podozrenie z nezákonného konania*“.

Krajský súd napadnutým uznesením zo 17. apríla 2018 rozhodol, že podľa § 32 ods. 1 Trestného poriadku samosudkyňa okresného súdu [REDACTED] nie je vylúčená z vykonávania úkonov v trestnej veci obžalovaného sťažovateľa a podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku sa trestná vec obžalovaného sťažovateľa okresnému súdu neodníma.

Sťažovateľ ďalej uvádza:

«8. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 03. 03. 2016, sp. zn. 6 Tost 6/2016: „*Vznesenou námietkou zaujatosti sa v zásade rozumie každé podanie strany trestného konania, z ktorého priamo alebo implicitne vyplýva žiadosť (návrh) tejto strany trestného konania o vylúčenie konkrétneho subjektu z vykonávania úkonov trestného konania (resp. žiadosť, aby v predmetnej veci rozhodoval, vykonával úkony trestného konania iný subjekt), a to bez ohľadu na dôvody v tomto podaní uvádzané, t. j. bez ohľadu na dôvodnosť takejto žiadosti (návrhu) o vylúčenie.*“

9. *Vzhľadom na tieto skutočnosti malo byť podanie Sťažovateľa označené ako „Upovedomenie o podaní trestného oznámenia“ adresované okresnému súdu a sudkyňi v tejto trestnej veci zo dňa 07. 03. 2018 posudzované ako námietka zaujatosti a s ohľadom*

na ustanovenia § 31 a § 32 ods. 3 TP mala byť proti rozhodnutiu o takejto námietke zaujatosti prípustná sťažnosť, aby bola zachovaná dvojinštančnosť konania v rozhodovaní o vylúčení sudcu, a preto postupom Okresného súdu Bratislava IV a Krajského súdu v Bratislave došlo k porušeniu práva Sťažovateľa na spravodlivé a zákonné súdne konanie.

11. Podľa súdnej praxe pomer sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom, vylučujúci ho z prejednávania a rozhodovania veci, môže byť založený predovšetkým príbuzenským alebo jemu obdobným vzťahom k týmto osobám, pričom v konkrétnom prípade môže ísť ako o vzťah priateľský, tak i nepriateľský, prípadne aj vzťah ekonomickej závislosti.

12. Ako vyplýva z Napadnutého uznesenia, v prípade sudkyne pani [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ktorá sama seba označila ako zaujatú v trestnej veci Sťažovateľa) sa jedná o takú mieru osobnej zainteresovanosti, ktorá objektívne zakladá pochybnosť o jej nezaujatosti v tejto trestnej veci, a preto by sudkyňa [REDAKOVANÉ] mala byť z prejednávania a rozhodovania v trestnej veci Sťažovateľa vylúčená, a teda sa nejedná o zákonného sudcu.»

Na základe tejto argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu zo 17. apríla 2018, napadnuté uznesenie krajského súdu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie a prizná mu úhradu trov konania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 24 zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak

- a) sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené,
- b) ústavný súd v tej istej veci koná,
- c) navrhovateľ sa ním domáha preskúmania rozhodnutia ústavného súdu.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu. Sťažovateľ namieta, že v jeho trestnej veci rozhoduje zákonná sudkyňa, ktorá je zaujatá, preto mala byť vylúčená z vykonávania úkonov v uvedenej veci.

Ústavný súd zistil, že sťažovateľ doručil 23. júla 2018 ústavnému súdu ďalšiu sťažnosť vedenú pod sp. zn. Rvp 1464/2018, v ktorej namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Nto 3/2018 zo 17. apríla 2018. Sťažovateľ sťažnosť vedenú pod sp. zn. Rvp 1464/2018 odôvodňuje rovnako ako aktuálne prerokovávanú sťažnosť, t. j. namieta, že zákonná sudkyňa okresného súdu v jeho trestnej veci mala byť vylúčená pre zaujatosť.

Skutočnosť, že ústavný súd koná o inej sťažnosti sťažovateľa s rovnakým predmetom, zakladá dôvod na odmietnutie aktuálne prerokovávanej sťažnosti sťažovateľa v časti, v ktorej namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu zo 17. apríla 2018, ako neprípustnej.

V súvislosti s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa porušenia jeho základných práv podľa čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu ústavný súd zistil, že trestná vec sťažovateľa vedená okresným súdom dosiaľ nie je právoplatne skončená, vec sa nachádza v štádiu konania pred súdom prvého stupňa.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd považuje za podstatné uviesť, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), pričom túto ochranu poskytuje aj základným právam účastníkov v konaní o ich veci pred súdmi (všeobecnými) alebo pred inými orgánmi Slovenskej republiky v prípadoch ustanovených zákonom. Tieto práva vyplývajú z ústavno-procesných princípov konania pred uvedenými orgánmi (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a patrí medzi ne aj právo každého na rozhodnutie jeho veci tým sudcom, ktorého určuje zákon. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd však nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Z čl. 127 ods. 1 ústavy totiž vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel tohto princípu je založený na tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

V spojitosti s tým je potrebné pripomenúť, že ústavné súdnictvo v individuálnych veciach je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených

vecí (IV. ÚS 187/09). Právomoc ústavného súdu preto zásadne smeruje voči právoplatným rozhodnutiam orgánov verejnej moci a právomoc preskúmať aj ich „iný zásah“, ktorým malo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, je len nevyhnutnou výnimkou, u ktorej však podmienka nemožnosti nápravy namietanej protiústavnosti iným spôsobom musí zostať zachovaná. Tak to nie je v prípade, ak námietka smerujúca proti „inému zásahu“ orgánu verejnej moci môže byť efektívne uplatnená v rámci ďalšieho konania (napr. pri uplatňovaní procesných prostriedkov proti meritórnym rozhodnutiam) (pozri napr. IV. ÚS 234/2011, IV. ÚS 37/2018). Preto ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre neprípustnosť (porovnaj § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde; ďalej porovnaj aj mutatis mutandis I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd poukazuje na to, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Z § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde použitím argumentu *a contrario* vyplýva, že sťažnosť je prípustná po vyčerpaní opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon na ochranu základných práv alebo slobôd účinne poskytuje sťažovateľovi a na použitie ktorých je tento oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ako už bolo uvedené, predmetné trestné konanie sa aktuálne nachádza v štádiu konania pred prvostupňovým súdom a vzhľadom na uvedené sa sťažnosť sťažovateľa javí byť predčasne podaná, keďže sťažovateľ sa má možnosť domáhať ochrany svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru využitím riadnych, prípadne aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mu Trestný poriadok na ochranu jeho práv poskytuje, teda podaním odvolania proti rozhodnutiu prvostupňového súdu, prípadne dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. V tomto prípade teda existuje „iný súd“, a to krajský súd, resp. Najvyšší súd Slovenskej republiky, povelaný na poskytnutie ochrany právam sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorej namieta porušenie základných práv podľa čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, odmietol podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami obsiahnutými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2018